

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Юридичний факультет

**Методичні рекомендації
щодо виконання та захисту кваліфікаційних робіт
для студентів денної та заочної форм навчання
спеціальності 293 Міжнародне право
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Методичні рекомендації рекомендовано до затвердження вченою радою
юридичного факультету
«31» серпня 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ: Сироїд Тетяна Леонідівна, доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародного і європейського права, Гавриленко Олександр
Анатолійович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри
міжнародного і європейського права

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного і європейського права
юридичного факультету
Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри
міжнародного і європейського права

Тетяна СИРОЇД

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми другого
(магістерського)
рівня вищої освіти за спеціальністю 293 Міжнародне право

Гарант освітньо-професійної програми

другого (магістерського) рівня вищої освіти «Міжнародне право»

доктор юридичних наук, професор

Олександр ГАВРИЛЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету
Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Ганна ЗУБЕНКО

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає сьомому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Заключним етапом навчання студентів за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів за спеціальністю 293 Міжнародне право, поряд із підготовкою до атестаційних екзаменів, є виконання кваліфікаційних робіт, що має на меті систематизування, закріплення і розширення теоретичних знань, вмінь та навичок, визначення спроможності їх практичного застосування у вирішенні професійних завдань.

Кваліфікаційна робота магістра є самостійним оригінальним навчально-науковим дослідженням студента, котре виконує кваліфікаційну функцію, тобто готується з метою прилюдного захисту й здобуття ступеня вищої освіти «магістр міжнародного права».

Кваліфікаційна робота магістра має бути закінченим науковим дослідженням у сфері міжнародного права, виконаним у вигляді спеціально підготовленого рукопису, характеризуватися єдністю змісту і свідчити про певний внесок автора в юридичну науку. Вона виконується на базі теоретичних знань і практичних навичок, отриманих студентом протягом усього терміну навчання, самостійної науково-дослідної роботи, пов'язаної з розробкою конкретних теоретичних і прикладних завдань, і повинна містити висунуті автором для прилюдного захисту науково обґрунтовані теоретичні та експериментальні результати, певні наукові положення.

Кваліфікаційна робота магістра має засвідчити професійну зрілість випускника, виявити його загальнонаукову та спеціальну підготовку, уміння застосовувати здобуті в університеті знання для розв'язання конкретних наукових та практичних завдань і, відповідно, готовність до самостійної професійної діяльності.

Кваліфікаційна робота є кваліфікаційною роботою, на підставі якої екзаменаційна комісія з атестації осіб, які здобувають ступінь магістра, приймає рішення про присвоєння ступеня «магістр права» та видачу державного документа про здобутий ступінь вищої освіти. Результат виконання кваліфікаційної роботи є одним з основних критеріїв для оцінки якості реалізації завдань відповідної освітньо-професійної програми.

Основною метою виконання магістерської кваліфікаційної роботи є закріплення та демонстрація сформованих протягом навчання в університеті професійних компетентностей за обраною спеціальністю, рівня своєї наукової кваліфікації, вміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання.

Загальними вимогами до виконання кваліфікаційної роботи магістра є: чіткість побудови структурних елементів, логіка викладу дослідження,

послідовність і конкретність подання матеріалу, переконлива аргументація, доказовість висновків і обґрунтованість рекомендацій, практична значущість отриманих результатів. Кваліфікаційна (магістерська) робота за спеціальностями 081 Право та 293 Міжнародне право має відповідати сучасному рівню розвитку національного та міжнародного права, юридичної науки і практики.

Кваліфікаційна робота виконується українською (державною) мовою. Іноземці та особи без громадянства можуть виконувати кваліфікаційну роботу українською, російською чи англійською мовою за власним вибором.

Завданнями виконання кваліфікаційної роботи магістра є:

- систематизація, закріплення, розширення теоретичних знань і практичних навичок зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних теоретичних і практичних завдань;
- вдосконалення навичок ведення самостійної наукової роботи, оволодіння основними методами наукового дослідження, формулювання конкретних наукових висновків та рекомендацій за обраною темою та їх впровадження у практичну діяльність;
- оволодіння методологією творчого вирішення та розв’язання сучасних проблем наукового або (та) прикладного характеру на основі отриманих знань, професійних умінь та навичок відповідно до вимог стандартів вищої освіти;
- формування готовності й здатності студентів до самоосвіти і саморозвитку.

Зміст кваліфікаційної роботи магістра передбачає:

- формулювання наукових питань, обґрунтування мети дослідження та визначення основних завдань дослідження;
- висвітлення методів досліджень, які застосовуються під час вирішення науково-дослідної задачі;
- науковий аналіз та узагальнення фактичного матеріалу, який використовується у процесі дослідження;
- отримання самостійних результатів, що мають прикладне та науково-методичне значення.

Студент магістерською роботою показує, як він опанував сучасні методи наукового дослідження, як вміє коректно використовувати різні методи для аналізу правових категорій та явищ, як навчився робити власні узагальнення та висновки, працювати з літературою.

2. ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Вибір теми та складання плану кваліфікаційної роботи

Тематика кваліфікаційних робіт складається провідними викладачами випускової кафедри і затверджується на першому в навчальному році її засіданні. Кожен з викладачів розробляє примірний перелік тем кваліфікаційних робіт з розрахунку 3-4 теми на кожного студента, написанням кваліфікаційної роботи якого він керуватиме протягом відповідного

навчального року. Теми, що пропонуються, не можуть бути тотожними тим, за якими на кафедрі виконувалися кваліфікаційні роботи протягом минулих 1трьох навчальних років.

Теми магістерських робіт розробляються відповідно до переліку дисциплін магістерської підготовки спеціальності 293 Міжнародне право. При цьому має враховуватись спеціалізація (коло наукових інтересів) наукового керівника, актуальність і ступінь наукової новизни відповідної тематики.

Тематика магістерських робіт оновлюється щороку з урахуванням актуальності тем, стану наукових досліджень, у зв'язку з виникненням нових проблем наукового та практичного характеру, пов'язується з напрямками науково-дослідної роботи університету та відповідної випускової кафедри, рекомендаціями, побажаннями та на замовлення органів державної влади і місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій.

Перелік рекомендованих кафедрою тем кваліфікаційних робіт не є вичерпним; студент може самостійно сформулювати тему кваліфікаційної роботи і з відповідним обґрунтуванням подати заяву про затвердження завідувачу кафедри. Як правило, такі теми мають бути пов'язані з науково-дослідною роботою випускника на кафедрі або його професійною діяльністю. У разі, якщо тему кваліфікаційної роботи ініціює студент, він повинен надати необхідне обґрунтування доцільності її розробки та можливостей її успішного виконання.

Здобувач обирає тему своєї кваліфікаційної роботи самостійно. За необхідності, для правильного вибору теми, консультативну допомогу студентові надає керівник магістерської роботи чи інші науково-педагогічні працівники кафедри.

Здобувачі денної форми навчання мають визначитися щодо теми кваліфікаційної роботи протягом 4–6 тижнів, а студенти заочної форми навчання – 4–8 тижнів з початку занять на першому курсі навчання.

При виборі теми необхідно враховувати, що в межах однієї форми навчання, як правило, не допускається виконання кваліфікаційної роботи за однією і тією ж темою двома чи більше студентами.

Вибір теми кваліфікаційної роботи здійснюється за заявою студента на ім'я завідувача випускової кафедри, погодженою з керівником роботи (див. *додаток 1*).

За відсутності заяви студента визначення теми його кваліфікаційної роботи здійснюється рішенням випускової кафедри за поданням завідувача кафедри.

Теми кваліфікаційних робіт обговорюються на засіданнях випускових кафедр і затверджуються наказом ректора (проректора). Список тем кваліфікаційних робіт, обраних студентами у поточному навчальному році, із зазначенням прізвища, ім'я, по батькові студента та наукового керівника, дати обрання теми та особистим підписом студента зберігається на кафедрі.

Тема кваліфікаційної роботи має бути актуальною, відповідати сучасному рівню розвитку юридичної науки і правозастосовної діяльності, спрямована на вирішення важливих міжнародних, регіональних та/або національних питань і

проблем розвитку певної галузі діяльності.

Назва теми має бути лаконічною (не більше дев'яти слів), чітко і конкретно відображати предмет, мету та основний зміст роботи. Слід звертати увагу на те, щоб назва теми була тотожною в наказі ректора (проректора) про закріплення тем кваліфікаційних робіт, завданні на кваліфікаційну роботу, на титульному аркуші кваліфікаційної роботи, у документах державної екзаменаційної комісії та додатку до диплома.

При формулюванні теми роботи не бажано використовувати ускладнену термінологію псевдонаукового характеру. Не слід розпочинати назву теми кваліфікаційної роботи зі слів «Дослідження питання...», «Розробка...», «Аналіз...» та ін., в яких не відображено достатньою мірою сутність проблеми. У назві теми кваліфікаційної роботи мають бути відсутні також будь-які кількісні дані, скорочення та аббревіатури, крім загальноприйнятих.

2.2. Підготовка до виконання кваліфікаційної роботи

Підготовка кваліфікаційних робіт проводиться особисто здобувачами.

Починати роботу слід зі складання бібліографії за обраною темою. З цією метою студент може опрацьовувати онлайн або офлайн фонди ЦНБ Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка, Наукової бібліотеки Національного університету імені Ярослава Мудрого, Наукової бібліотеки Харківського національного університету внутрішніх справ, Центральної наукової бібліотеки НАН України (м. Київ), Національної Парламентської бібліотеки України (м. Київ), Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського тощо.

Варто мати на увазі, що більшість бібліотек допускають до користування своїми фондами осіб за умови подання відповідного клопотання з місця навчання або роботи чи за наявності єдиного читацького квитка.

Вивчення літератури з обраної теми слід починати з відповідних підручників, посібників, енциклопедій, довідників, з перегляду власних лекційних та семінарських конспектів, поступово переходячи до ознайомлення з монографічними роботами, статтями з періодичних видань, науковими повідомленнями тощо. У першу чергу підбирається література останніх років видання. Для полегшення вибору статей з журналів доцільно ознайомитися зі змістом статей, що були опубліковані за рік, в останньому або першому номері журналу.

Особливо високо цінується використана в роботі найновіша інформація. Особливу увагу варто присвятити проблемним питанням, спірним думкам, дискусіям, неузгодженостям міжнародно-правових актів, чинного національного законодавства. Разом із цим варто мати на увазі, що окремі міжнародні угоди та національні нормативні акти, що втратили чинність, можуть використовуватись у кваліфікаційній роботі тільки в тому випадку, коли тема досліджується в історичному чи порівняльно-правовому аспекті.

Вивчення літературних джерел під час виконання роботи бажано проводити у такій послідовності:

- виписка бібліографічних даних про джерело, яке опрацьовується;
- загальне ознайомлення з твором у цілому та перегляд усього змісту;
- вибіркове опрацювання вибраної частини твору;
- виписка матеріалів, що зацікавили з посиланнями на сторінки, з яких зроблено виписку;

- критична оцінка записаного, його редагування та використання в роботі.

Робота над науковими джерелами сприяє набуттю навичок самостійної творчості студента.

Слід також пам'ятати і про можливість використання ресурсів мережі INTERNET, де можна знайти не лише бібліографічні дані окремих наукових праць, а й самі джерела. Зокрема, законодавство України у повнотекстовому вигляді представлено на сторінці «Законодавство» офіційного веб-порталу Верховної Ради України (URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>). З текстами міжнародно-правових актів можна ознайомитися на офіційних сайтах відповідних міжнародних міжурядових організацій, органів, спеціалізованих інституцій, зокрема Організації Об'єднаних Націй (URL: <http://www.un.org/ru/>), Європейського Союзу (URL: <http://europa.eu/>), Європейського суду з прав людини (URL: <http://www.echr.coe.int/echr/>) тощо.

Після ознайомлення з вітчизняним та зарубіжним законодавством, міжнародно-правовими актами, науковою літературою за темою роботи, студент вже має сформовану думку про напрям свого дослідження і може пропонувати науковому керівникові проект плану магістерської роботи.

Загальними вимогами до складання плану є наявність 2-3 розділів, що охоплюють 6-9 підрозділів (приблизно співмірних за обсягом), побудова дослідження від загального до часткового і, головне, дотримання меж дослідження, визначених предметом, метою і задачами роботи. Частими помилками при складанні плану є те, що студенти формують план, де тільки один розділ охоплює тему роботи, а інші виходять за її межі. Також слід пам'ятати, що назви окремих розділів та підрозділів – це лише частини загальної теми кваліфікаційної роботи, тому вони мають бути вужчими за змістом і не повторювати назву роботи.

З метою оптимізації роботи рекомендується також скласти розгорнутий план дослідження з посторінковою розбивкою майбутнього тексту (див. додаток 4). Разом із планом студент затверджує у наукового керівника Завдання на кваліфікаційну роботу з календарним планом її виконання, де визначаються строки виконання та подачі на перевірку окремих структурних частин роботи та/або роботи в цілому (див. додаток 2).

Після остаточного уточнення структури роботи керівник затверджує план роботи, і здобувач може розпочинати працювати над її текстом.

2.3. Безпосереднє виконання кваліфікаційної роботи та основні вимоги до її змісту

Структурно магістерська робота повинна складатися із титульного аркуша, змісту роботи, переліку умовних позначень (за необхідності), вступу, основної частини (розділів та підрозділів), висновків, списку використаних джерел та додатків.

Магістерська робота розпочинається *титульним аркушем*, у якому зазначаються: офіційна назва навчального закладу та кафедри, на якій виконана робота; тема магістерської роботи; прізвище, ім'я та по батькові автора; прізвище, ім'я та по батькові, посада, науковий ступінь, вчене звання наукового керівника; прізвище, ім'я та по батькові, посада, науковий ступінь, вчене звання зовнішнього рецензента; примітки про допуск роботи до захисту, дату захисту; місто та рік написання роботи (див. додаток 3).

Зміст магістерської роботи повинен бути складним. Необхідно намагатися зробити так, щоб усі питання плану являли собою єдину структуровано-логічну систему, в якій кожний наступний пункт розвиває і доповнює попередні. При цьому, у роботі не може бути менше двох розділів (див. додаток 4).

Якщо у роботі використано понад п'ять умовних позначень (аббревіатур, символів, скорочень, які не є загальноприйнятими), то це зазначається на окремому аркуші, який розташовується перед текстом роботи як «Перелік умовних скорочень».

У **вступі** розкривається актуальність обраної теми, наводиться обґрунтування необхідності проведення дослідження, розкривається його методологія та інші вихідні дані до магістерської роботи у рекомендованій послідовності:

Актуальність теми роботи, що обумовила її вибір. Визначення актуальності будь-якої теми має бути ясным, конкретним і повинно розкривати доцільність дослідження теми для розвитку юридичної науки та практики. Правильне окреслення актуальності визначає стратегію дослідження, дозволяє відокремити головне від другорядного та визначити напрямок наукового пошуку.

Визначення *об'єкта та предмета дослідження*. *Об'єкт дослідження* – частина об'єктивної реальності, процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. Як правило, об'єкт визначають як коло конкретних правовідносин, що досліджуватиметься в роботі.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта і включає сукупність властивостей і взаємозв'язків об'єкта, саме на нього повинна бути спрямована увага, оскільки предмет визначає тему магістерської роботи (назва теми, як правило, має дослівно відтворювати предмет). Категорії об'єкт і предмет співвідносяться між собою як загальне й часткове.

Найбільш важлива частина вступу – визначення *мети та задач дослідження*. Мета формулюється лаконічно, одним реченням і повинна впливати з теми роботи. *Наприклад*: «...Здійснити аналіз юридичних складів як підстав виникнення, зміни та припинення правовідносин». Відповідно до

визначеної мети формулюються *задачі*, які деталізують і розкривають мету. Характер завдань впливає з назв розділів та підрозділів роботи і їх зміст формулюють, використовуючи такі поняття: «визначити...», «встановити...», «охарактеризувати...», «розробити...», «виявити...», «сформулювати...», «розкрити...» тощо.

Розкриваючи *методи дослідження*, слід виходити з того, що в сучасній науці склалася багаторівнева концепція методології знання, згідно якої методи наукового пізнання за ступенем загальності і сфери дії можуть бути поділені на три основні групи: філософські методи; загальнонаукові методи; часткові методи наук (внутрішньо- та міждисциплінарні). Конкретний набір методів дослідження зумовлюється об'єктом, предметом, метою і задачами самого дослідження, а також методологічними підходами та уподобаннями самого дослідника.

Апробація результатів дослідження – наводяться дані щодо участі автора в конференціях, колоквіумах, круглих столах та щодо публікацій за темою магістерської роботи (для магістрів – наявність опублікованих тез доповідей є обов'язковою; для осіб, які претендують на оцінку «відмінно», вимагається двоє тез).

Структура роботи. Коротко визначається кількість структурних частин та загальний обсяг роботи. Наприклад: «Відповідно до мети та завдань дослідження робота складається зі вступу, ... розділів, ... підрозділів, висновків, списку використаних джерел із ... найменувань та ... додатків. Загальний обсяг роботи ... сторінок».

Остаточний варіант вступу доцільно писати після завершення основної частини роботи.

В **основній** частині викладається зміст дослідження: основні теоретичні положення, що визначають сутність обраної теми, предмету дослідження, з урахуванням мети та завдань магістерської роботи; доктринальні положення, різноманітні підходи до зазначених проблем на основі аналізу спеціальної літератури; обґрунтовується та формулюється особиста точка зору з розглянутих проблем; здійснюється аналіз міжнародно-правових актів і внутрішньодержавного законодавства; досліджуються матеріали практики національних та міжнародних судових органів до теми роботи; пропонуються можливі шляхи вирішення існуючих проблем.

Найбільш оптимальний варіант структурування тексту – 2-3 розділи, які розбиті на підрозділи. Розділ не може складатись з одного підрозділу. Як правило, розділ включає 2-4 підрозділи. Кожний розділ магістерської роботи повинен закінчуватися короткими висновками.

У **висновках** до роботи викладаються найбільш важливі наукові та практичні результати, одержані в роботі, які повинні містити певні відповіді на наявні в міжнародному праві та практиці його реалізації питання. Далі формулюються висновки і рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів.

Висновки повинні кореспондувати зі сформульованими у вступі метою і задачами дослідження. Доцільно, аби кожному підрозділу кваліфікаційної

роботи відповідали 1-2 висновки, котрі у підсумку надавали б підстави для твердження про те, що мету кваліфікаційної роботи успішно досягнуто.

Висновки автора повинні мати обґрунтований характер і бути результатом самостійного дослідження.

Магістерська робота завершується **списком використаних джерел**, на які є посилання в тексті роботи та які використані при її виконанні.

Інформативні матеріали, які в повному обсязі не використані в роботі при аналізі, а тільки підтверджують певні положення, бажано подавати в *додатках* до роботи, після списку використаних джерел. До додатків може включатися допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дисертації: таблиці допоміжних цифрових даних; ілюстрації допоміжного характеру; інші дані та матеріали. Обов'язковим додатком до кваліфікаційної роботи є копії наукових праць автора за темою кваліфікаційної роботи (наукових статей, тез доповідей на наукових конференціях і круглих столах тощо). Обсяг додатків у загальному обсязі магістерської роботи не враховується.

Обсяг основного тексту роботи має становити 80-110 сторінок без списку використаних джерел, що складає 3,25-4,5 авторських аркушів (з розрахунку 1 друкований аркуш – 40 тис. знаків з пробілами); кількість використаних джерел – 80-100.

Допускаються відхилення від зазначених орієнтирів щодо обсягу у межах 5 %. Якщо обсяг магістерської роботи перевищує вказані межі, рецензент може відмітити це як її недолік. Якщо обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи менший 75 сторінок, така робота, як правило, не допускається до захисту.

До основного тексту входять:

- титульний аркуш (1 арк.);
- зміст роботи (1 арк.);
- перелік умовних скорочень (1-2 арк.);
- вступ (3–5 арк.);
- розділи 1, 2, 3 (приблизно однакові за обсягом);
- висновки (3–5 арк.).

Обсяг наступних складових частин роботи – списку використаних джерел і додатків – залежить від кількості джерел та змісту роботи.

Роботу над текстом доцільно розпочинати з першого розділу, в якому зазвичай висвітлюються найбільш загальні питання (часто історико-теоретичного характеру) досліджуваної проблеми. Виклад тексту має відповідати темі роботи, тому автор повинен суворо слідкувати за тим, аби не виходити за її межі. При цьому слід послідовно, логічно викладати матеріал, не забуваючи при цьому зазначати використані джерела. Обов'язковою вимогою до магістерської роботи є наявність власного бачення проблематики, самостійних висновків, пропозицій до законодавства, ідей тощо.

Відповідно до розробленого і погодженого з керівником плану студент висвітлює кожне з передбачених у ньому питань. При цьому він, як правило:

- 1) наводить і розглядає різні погляди щодо спірних питань окремими науковцями та практичними працівниками;
- 2) визначає свою позицію щодо спірних питань, підтримуючи одну чи

кілька з висловлених точок зору або формулюючи свою власну точку зору з наведенням відповідних аргументів;

3) аналізує відповідні положення нормативних актів чи інших першоджерел;

4) використовує матеріали юридичної практики, інші матеріали ілюстративного характеру (статистичні дані, узагальнення, витяги з архівних документів тощо);

5) підтримує чи вносить пропозиції щодо вдосконалення законодавства та поліпшення практики його застосування; формулює інші пропозиції спеціально-юридичного, техніко-юридичного чи теоретичного характеру.

Виклад тексту роботи має відповідати плану і не може зводитися до набору не пов'язаних між собою окремих положень чи фактів. Кожне запропоноване положення слід теоретично обґрунтувати, підтвердити підібраним та систематизованим фактичним і статистичним матеріалом. Усі використовувані в тексті матеріали у вигляді таблиць, схем, графіків тощо повинні обов'язково мати відповідні коментарі і мають бути проаналізовані. Якщо такого аналізу немає, то наведені наочні засоби не тільки не зараховуються в актив роботи, а й відносяться до пасиву, через що оцінка знижується за невміння подати досліджуваний матеріал.

При написанні тексту слід звернути увагу на *стиль викладу*:

- не потрібно використовувати довгих, заплутаних речень;
- не слід користуватись надто часто вживаними малоінформативними штампами;
- намагатися викладати думки просто;
- абзаци не повинні складатися з одного речення.

Кваліфікаційна робота має бути написана науковою мовою, тобто з дотриманням загальних норм літературної мови, правил граматики та з урахуванням особливостей наукової мови, точності й однозначності термінології та стилю. Слід мати на увазі, сучасній науковій літературі властива манера безособового викладення матеріалу, тому не вживаються особові займенники «я» чи «ми». Наприклад, замість фрази «я вважаю...» краще сказати «вбачається, що...».

При виконанні магістерської роботи обов'язковим є використання вітчизняного й зарубіжного законодавства та/або міжнародно-правових актів (дво- або багатосторонніх міжнародних договорів, резолюцій, рекомендацій міжнародних міждержавних органів і організацій та ін.). Тому, збираючи матеріал, необхідно опрацювати всю нормативно-правову базу за темою магістерської роботи. Необхідно також обов'язково опрацювати наявну судову практику, рішення міжнародних судових інституцій (Міжнародного суду ООН, Суду ЄС, Європейського суду з прав людини тощо), що стосуються теми дослідження. При дослідженні правових актів необхідно проаналізувати практику їх застосування та виявити можливі недоліки у цій сфері.

Вивчаючи відповідний акт національного законодавства чи міжнародно-правовий акт, слід обов'язково звернути увагу на джерело його офіційного опублікування. При опрацьованні нормативного матеріалу слід використовувати

лише чинні правові акти, з останніми змінами та доповненнями до них. Посилання на застарілий нормативний матеріал є суттєвим недоліком магістерської роботи.

Збір та опрацювання матеріалів за темою роботи проводиться також під час проходження практики. Тому місце її проходження та зміст необхідно скоординувати з темою магістерської роботи для того, щоб зібрати необхідні матеріали юридичної практики, у т.ч. неопубліковані, архівні матеріали, результати власних спостережень, статистичні дані тощо.

При написанні окремих магістерських робіт може виникнути необхідність проведення соціологічних досліджень, опитувань та використання інших методів збору інформації, які також варто провести на цій стадії виконання магістерської роботи.

При висвітленні передбачених планом питань необхідно:

- наводити і розглядати різні наукові погляди щодо досліджуваної проблематики;
- визначати свою позицію щодо спірних проблем, підтримуючи одну чи кілька з висловлених точок зору або формулюючи свою власну з наведенням відповідних аргументів;
- аналізувати відповідні положення міжнародних договорів, національних нормативно-правових актів;
- використовувати матеріали юридичної практики та матеріали ілюстративного характеру (статистичні дані, узагальнення, витяги з архівних документів, дані соціологічних опитувань тощо);
- підтримувати чи вносити пропозиції щодо вдосконалення положень вітчизняного законодавства та/або міжнародно-правових актів, удосконалення практики їх застосування, формулювати інші пропозиції спеціально-юридичного, методологічного та теоретичного характеру.

Результатом цього етапу є підготовка першого варіанту магістерської роботи, який подається здобувачем для перевірки науковому керівнику.

При виконанні магістерської роботи слід уникати таких типових помилок та вад:

- зміст роботи не відповідає плану магістерської роботи або не розкриває тему повністю чи її частини;
- зміст розділів (підрозділів) не відбиває реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта дослідження;
- безсистемний виклад матеріалу, повторення одних і тих самих положень;
- логічні помилки, невміння виокремити головне;
- мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта та предмета дослідження;
- автор не виявив самостійності, робота є компіляцією або плагіатом;
- не зроблено глибокого і всебічного аналізу чинного законодавства, чинних міжнародних договорів, нової спеціальної літератури (за останні п'ять років) за темою дослідження;
- кількість використаних джерел є недостатньою для всебічного

вивчення теми або переважно використовувались підручники, а не спеціальна наукова література;

- поверхово висвітлено стан практики, невдало поєднано теорію з практикою;

- кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням або тексту роботи;

- у роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал;

- бібліографічний опис джерел у списку використаних джерел наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту;

- наведено таблиці, діаграми, схеми, які не складені самостійно, а запозичені з підручника, навчального посібника, монографії або наукової статті;

- обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам, робота виконана неохайно, з помилками.

Виконані частини роботи подаються на розгляд науковому керівнику і з урахуванням його зауважень уточнюються, доповнюються, а у разі необхідності перероблюються студентом.

Суттєвою вадою роботи, яка перешкоджає допуску до захисту, є плагіат. На відміну від закріпленого у ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» визначення плагіату як «оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору», під академічним плагіатом зазвичай розуміється «навмисне відтворення викладачем, докторантом, аспірантом або студентом у письмовій або електронній формі чужого твору, опублікованого на паперовому або офіційно оприлюдненого на електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора».

При написанні кваліфікаційної роботи максимальний збіг не має перевищувати межу 25%. Факт академічного плагіату (компіляції) у працях студентів може бути встановлений викладачем і підтверджений комісією, створеною розпорядженням завідуючого випусковою кафедрою або декана. Викладач, який виявив низький відсоток оригінальності у кваліфікаційній роботі магістра, попереджає про це автора і виносить рішення про недопуск до захисту та відправку матеріалів на доопрацювання, а в разі незгоди автора – інформує службовою запискою завідувача випускової кафедри.

Нижче тексту останньої сторінки роботи має бути *особистий підпис студента і дата*. Після завершення виконання роботи, її доопрацювання і усунення зроблених науковим керівником зауважень *за погодженням з науковим керівником*, магістерська робота може передаватися для палітурування. Магістерську роботу рекомендується виготовляти у двох екземплярах, один для здачі на кафедру, другий – студенту.

Завершена робота (разом з електронним варіантом на диску) має бути надана на кафедру **не пізніше ніж за два місяці до дати захисту**. Після цього робота **передається для зовнішньої перевірки на плагіат**. Роботи студентів, які пропустили термін подання робіт в навчальний відділ з поважної причини,

можуть бути прийняті за клопотанням наукового керівника з дозволу декана.

Після отримання позитивного відгуку щодо самостійності виконання кваліфікаційної роботи вона передається для підготовки відгуку та рецензії на неї.

2.4. Вимоги щодо форми кваліфікаційної роботи

Оформлення магістерської роботи. Магістерська робота виконується українською мовою на папері формату А4 (210мм х 297 мм). Робоча площа аркуша, на якому друкується текст роботи, обмежується берегами таких розмірів: верхній і нижній береги – по 20 мм; лівий берег – 25 мм; правий берег – 15 мм.

Робота друкується комп'ютерним способом. Шрифт друку – Times New Roman, звичайний, світлий. Кегль (параметри) шрифту – 14 pt (одиниць). Міжрядковий інтервал тексту – 1,5 (29-30 рядків на сторінці).

Нумерація аркушів проставляється у верхньому правому куті аркуша арабськими цифрами без додавання до номера аркуша будь-яких інших знаків. На першому аркуші роботи номер не проставляється.

При складанні плану роботи слід враховувати такі вимоги:

- потрібно зазначати у плані номери аркушів, на яких починаються відповідні структурні частини роботи (вступ, розділи, підрозділи тощо);
- такі структурні частини роботи як вступ, висновки, список використаних джерел, додатки – у плані подаються без нумерації, тобто перед ними номери не проставляються;
- назви структурних частин роботи у змісті друкуються від межі лівого берега;
- назви структурних частин роботи (**ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ**) друкуються великими літерами звичайним жирним шрифтом, вирівнювання по центру;
- номери розділів проставляються арабськими цифрами, після яких крапка не ставиться;
- назва розділу друкується у наступному рядку, тобто починається не після номера розділу, а під словом «розділ»;
- номер підрозділу є складним і складається з номера розділу в межах роботи і порядкового номера підрозділу в межах розділу, які між собою розділяються крапкою;
- номер підрозділу починається від межі лівого поля, після номера ставиться крапка; у цьому ж рядку після крапки з великої літери рядковими літерами жирним шрифтом друкується назва підрозділу;
- крапка в кінці жодної структурної частини роботи не ставиться;
- текст кожної структурної частини роботи починається з нового аркуша.

Посилання. Особливу увагу при виконанні магістерської роботи слід приділити використанню наукових праць інших авторів. Таке використання можливе лише за умови дотримання авторських прав, за допомогою належним чином оформлених посилань.

Посилання на джерела здійснюються згідно з їхнім порядковим номером

у списку використаних джерел у квадратних дужках. Наприклад, у тексті наводиться: ...Гавриленко О. А. зазначає, що «основним джерелом права, яким керувалися еллінські держави під час війни та миру, були загальновідомі норми міжнародного звичаєвого права, які, не будучи викладені у письмовій формі, все ж поступово досягали загального визнання»... [29, с. 86], де – 29 – це номер джерела у списку використаних джерел, а 86 – сторінка праці, з якої використана цитата. Відповідний опис у списку джерел оформлюється наступним чином:

29. Гавриленко О. А. Античні держави Північного Причорномор'я: біля витоків вітчизняного права (кінець VII ст. до н.е. – перша половина VI ст. н.е.). Монографія. Харків: Парус, 2006. 352 с.

Варто звернути увагу на те, що *між прізвищем автора та його ініціалами при бібліографічному описанні у переліку літератури, необхідно ставити не звичайний, а нерозривний пробіл* (його ставлять одночасно натискаючи на клавіші ctrl, shift, space).

Посилання може мати і непрямий характер. Наприклад, по тексту: ...в літературі зазначається, що держава є основним суб'єктом міжнародного права [7, с. 38].

Якщо посилання здійснюється в цілому на джерело або групу джерел, то в дужках зазначаються лише номери посилань. Наприклад, Баймуратов М. О., Сироїд Т. Л., стверджують про.....[14, 28, 65].

Коли необхідно послатися на конкретні сторінки декількох джерел, то слід зазначити і номери джерел у списку, і номери сторінок у джерелах, розділяючи між собою різні джерела крапкою з комою. Наприклад, і Антипенко А. Ф., і Черкес М. Ю. вказували на [39, с. 27; 66, с. 23]

У випадку, коли автор магістерської роботи бажає в тексті запозичити думку іншого автора, він може вчинити це двома способами: за *допомогою точної цитати*, або передати думку іншого автора *без точного цитування*. В обох випадках посилання є обов'язковим.

Необхідною умовою виконання будь-якої наукової праці, в т.ч. магістерської роботи, є вміння студента на підтвердження своєї правоти посилатися на авторитетні джерела або дискутувати зі своїми опонентами. У цьому випадку академічний етикет вимагає правильно відтворювати текст цитати. Текст цитати береться в лапки, приводиться в тій же граматичній формі, що в джерелі, зі збереженням особливостей авторського тексту.

При непрямому цитуванні (викладі думок інших авторів своїми словами) варто гранично точно викладати авторські думки й коректно оцінювати думки опонента. Цитування не повинне бути ні надлишковим, ні недостатнім: надлишкове цитування створює враження компілятивного характеру роботи, а недостатнє – знижує наукову цінність роботи студента. Кожна цитата має супроводжуватися посиланням на джерело; за відсутності посилань використаний матеріал розцінюватиметься як плагіат.

Список використаних джерел. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис складається

безпосередньо за друкованим твором або за каталогами та бібліографічними покажчиками повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв. Оформлення списку використаних джерел здійснюється за вимогами ДСТУ 8302:2015 та відповідно до наказу МОН № 40 від 12.01.2017 р. (див. додаток 6). Список використаних джерел складається в алфавітному порядку; джерела зазначаються мовою оригіналу.

Склад та кількість використаних джерел повинні бути достатніми для належного розкриття теми магістерської роботи (виходячи з обсягу кваліфікаційної роботи, – 80-100 джерел).

Примітки. У роботі допускається використання приміток. Примітки до тексту, в яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують, і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Оформлення додатків. Додатки розташовуються після списку використаних джерел у порядку появи посилань на них у тексті роботи з продовженням нумерації аркушів. При цьому кожний додаток починається з нової сторінки.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої центровано стосовно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток...» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад, Додаток А, Додаток Б тощо. Один додаток позначається як додаток А.

2.5. Допуск до захисту кваліфікаційної роботи

Рішення випускової кафедри щодо допуску або не допуску кваліфікаційної роботи студента до захисту приймається на засіданні кафедри за результатами попереднього захисту кваліфікаційної роботи.

Попередній захист кваліфікаційної роботи відбувається на засіданні випускової кафедри в присутності, як правило, наукового керівника.

Для проведення попереднього захисту кваліфікаційної роботи студента, який отримує ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) магістра:

- студент не пізніше ніж за п'ять днів до дати проведення попереднього захисту повинен подати на випускову кафедру кваліфікаційну роботу у друкованому вигляді, а також її електронний варіант у форматах *.doc, *.docx, *.rtf або *.pdf, які мають бути ідентичними;

- Системний оператор Антиплагіатної системи відповідно до Порядку перевірки кваліфікаційних робіт студентів на наявність запозичень з інших документів перевіряє роботу та надає завідувачу кафедри протокол контролю

оригінальності кваліфікаційної роботи;

– на засіданні кафедри студент робить доповідь за темою роботи.

Заслуховування виступу студента за темою роботи на засіданні кафедри під час попереднього захисту дає можливість виявити відповідність між затвердженою темою роботи та отриманими у роботі результатами, а також ступінь готовності самого студента до захисту. Під час доповіді на засіданні кафедри студент повинен коротко викласти мету роботи, постановку її задачі, методику проведення дослідження, отримані результати та висновки.

Після обговорення доповіді студента щодо актуальності, логічної завершеності праці, відповідності вимогам, що висуваються до її змісту та оформлення, а також аналізу протоколу контролю оригінальності кваліфікаційної роботи відповідно до Порядку перевірки кваліфікаційних робіт студентів на наявність запозичень з інших документів, кафедра ухвалює рішення про допуск кваліфікаційної роботи до захисту та надає рекомендації студенту до його виступу під час захисту.

Кафедра може ухвалити рішення про необхідність доопрацювання кваліфікаційної роботи та відкласти рішення про надання допуску до її захисту.

Рішення про допуск роботи до захисту підтверджується підписом завідувача кафедри на її титульному аркуші, а також записом у протоколі засідання кафедри. Витяг із протоколу засідання надається декану факультету не пізніше ніж за п'ять днів до дати захисту кваліфікаційної роботи в Екзаменаційній комісії.

У виняткових випадках рішення про допуск роботи до захисту може бути прийнято на засіданні кафедри за відсутності студента при наявності друкованого варіанта роботи, позитивного відгуку наукового керівника, а також відсутності у тексті роботи запозичень відповідно до протоколу контролю оригінальності кваліфікаційної роботи.

У разі, якщо рішення кафедри про допуск кваліфікаційної роботи до захисту є негативним, кафедра встановлює, чи може студент у майбутньому подати до захисту цю ж саму роботу з доопрацюванням або він зобов'язаний виконати роботу за новою темою. Це строго мотивоване рішення кафедри зазначається у протоколі засідання.

Студенти, кваліфікаційні роботи яких не були допущені до захисту, відраховуються з університету, при цьому вони мають право на захист кваліфікаційної роботи протягом трьох років після відрахування.

3. НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО КВАЛІФІКАЦІЙНОЮ РОБОТОЮ МІГІСТРА

Для керівництва магістерською роботою студента призначається науковий керівник із числа науково-педагогічних працівників кафедри, які мають науковий ступінь та/або вчене звання.

Керівництво магістерською роботою здійснюється з метою надання студентові необхідної допомоги в процесі її виконання, а також здійснення контролю за дотриманням вимог до магістерської роботи.

Основними формами керівництва кваліфікаційною роботою магістра є:

- попередні консультації;
- погодження плану магістерської роботи і затвердження календарного плану виконання магістерської роботи;
- поточні консультації;
- перевірка магістерської роботи;
- написання відгуку на магістерську роботу;
- консультація щодо захисту магістерської роботи у державній екзаменаційній комісії.

Попередні консультації, зокрема, включають:

- загальну консультацію з поясненням основних вимог до магістерської роботи (форма виконання, обсяг, терміни написання, особливості змісту окремих розділів тощо);
- поради щодо бібліографії (необхідний обсяг нормативного матеріалу, основні монографічні роботи з теми, останні публікації в періодичних виданнях, зарубіжні джерела, методика складання списку джерел тощо);
- рекомендації щодо використання у магістерській роботі матеріалів юридичної практики (перш за все неопублікованої) та інших матеріалів ілюстративного характеру.

У результаті попередніх консультацій студент має одержати чіткі і конкретні роз'яснення щодо змісту та форми магістерської роботи та її напрямків.

Погодження плану магістерської роботи і затвердження календарного плану виконання. Як правило, ця форма керівництва магістерською роботою передбачає:

- рекомендації студенту щодо опрацювання тих джерел, які необхідні для складання плану магістерської роботи;
- ознайомлення з планом магістерської роботи, що складений студентом;
- оцінка запропонованого плану; у разі потреби – формулювання зауважень і пропозицій щодо плану та їх обговорення зі студентом;
- вироблення і узгодження основного варіанту (кількох варіантів) плану магістерської роботи і визначення графіку її виконання.

Поточні консультації. Поточні консультації проводяться під час безпосереднього виконання студентом магістерської роботи, а також під час проходження практики, і можуть стосуватися:

- узагальнення юридичної, перш за все, правозастосовчої практики та опрацювання інших матеріалів (розроблення анкет, їх заповнення, методика узагальнення, робота з архівними матеріалами тощо);
- використання практичних матеріалів у магістерській роботі (наведення витягів з процесуальних актів, статистичних даних, окремих положень щодо узагальнення правозастосовчої практики тощо);
- уточнення позиції студента щодо окремих спірних питань, які розглядаються в магістерській роботі;

– формулювання пропозицій щодо вдосконалення правових актів та юридичної практики, інших рекомендацій теоретичного та практичного характеру.

У результаті поточних консультацій студент має одержати від керівника конкретну допомогу у вирішенні тих питань, які виникають у нього в процесі підготовки першого варіанту магістерської роботи.

Перевірка магістерської роботи Перевірка магістерської роботи починається з перевірки її первинного варіанту, підготовленого студентом, і здійснюється шляхом поетапної перевірки окремих його розділів (підрозділів).

Ознайомлюючись з текстом відповідного розділу (підрозділу), керівник формулює конкретні зауваження та інші міркування по тексту чи на окремому листку. Він дає загальну оцінку всього розділу, в якій, зокрема вказує:

– наскільки представлений варіант відповідає вимогам, встановленим до магістерських робіт;

– зауваження, які на думку керівника, обов'язково повинні враховуватись студентом при доопрацюванні;

– зауваження та рекомендації, які бажано врахувати для підвищення рівня магістерської роботи.

Після доопрацювання студент повторно подає керівнику, як правило, лише ті частини магістерської роботи, яких безпосередньо стосувались зауваження та рекомендації. Керівник, у разі потреби, формулює нові зауваження та рекомендації.

Якщо студент відмовляється враховувати зауваження чи рекомендації керівника магістерської роботи, останній попереджує студента про те, які наслідки, на його думку, це матиме – негативний відгук, негативна рецензія, зниження оцінки магістерської роботи під час її захисту тощо.

Результатом перевірки керівником одного чи кількох варіантів магістерської роботи є конкретні висновки щодо відповідності представленого варіанту тим вимогам, які ставляться до магістерських робіт в університеті.

Написання відгуку на магістерську роботу. Після подання студентом остаточного варіанту магістерської роботи керівник пише відгук на неї. Зміст такого відгуку залежить від конкретних висновків, які керівник зробив після перевірки остаточного варіанту магістерської роботи.

Якщо поданий варіант, на думку керівника, повністю відповідає вимогам, що ставляться до магістерських робіт, керівник у загальній формі відзначає це у відгуку і робить висновок про можливість допуску роботи до захисту у державній екзаменаційній комісії.

Якщо поданий варіант, на думку керівника, в основному відповідає вимогам, що ставляться до магістерських робіт, він відзначає це у відгуку. Одночасно керівник може навести конкретні недоліки поданого варіанту роботи, а також вказати, які його зауваження не були враховані студентом. Наприкінці відгуку він робить висновок про можливість допуску магістерської роботи до захисту у державній екзаменаційній комісії.

У випадку, коли поданий варіант, на думку керівника, в цілому не відповідає вимогам, що ставляться до магістерських робіт, він відзначає це у

відгуку. Одночасно керівник зобов'язаний навести найбільш істотні недоліки поданого варіанту, а також вказати, які його зауваження не були враховані студентом. Наприкінці відгуку він робить висновок про неможливість допуску поданого варіанту магістерської роботи до захисту у державній екзаменаційній комісії.

Наявність відгуку керівника на магістерську роботу є необхідною умовою передачі роботи на рецензування зовнішньому рецензенту та остаточного прийняття рішення кафедри про її допуск чи недопуск до захисту у державній екзаменаційній комісії.

Консультація щодо захисту магістерської роботи у державній екзаменаційній комісії. Така консультація проводиться на прохання студента після ознайомлення студента та керівника з рецензією на магістерську роботу. Вона, зокрема, включає:

- ознайомлення студента із загальними вимогами щодо його виступу на засіданні державної екзаменаційної комісії (план виступу, його обсяг, на що потрібно звернути особливу увагу тощо);
- пояснення щодо характеру та форми відповідей на можливі запитання після виступу на засіданні державної екзаменаційної комісії;
- рекомендації щодо відповідей на ті зауваження рецензента, які є дискусійними.

У результаті наданої консультації студент повинен отримати конкретні рекомендації щодо захисту ним магістерської роботи на засіданні державної екзаменаційної комісії.

4. ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

До публічного захисту магістерської роботи допускаються студенти, які повністю виконали всі вимоги навчального плану та отримали позитивний відгук наукового керівника.

Науковий керівник, після надходження кваліфікаційної роботи на кафедру, надає відгук, у якому рекомендує або не рекомендує її до захисту (*див. Додаток 7*). За наявності позитивного відгуку наукового керівника робота передається на рецензування рецензенту, визначеному кафедрою. До рецензування магістерських робіт можуть залучатись викладачі інших кафедр університету, науково-педагогічні працівники інших навчальних закладів, фахівці-практики у сфері, яка пов'язана з темою роботи.

Рецензент має визначити позитивні аспекти роботи, зокрема: глибину та самостійність дослідження, опанування спеціальної літератури, використання матеріалів практики, наявність висновків і пропозицій теоретичного та практичного характеру, наявність апробацій результатів дослідження тощо (*див. Додаток 8*).

Недоліки, виявлені рецензентом при вивченні магістерської роботи, за своїм характером та змістом можуть розглядатись як:

- *недоліки теоретичного характеру* – неповнота чи поверховість розгляду

окремих питань, компілятивний характер магістерської роботи, суперечливість позицій автора, невірна оцінка існуючих теоретичних положень, відсутність власних висновків та пропозицій тощо;

– *недоліки спеціально-юридичного характеру* – розгляд студентом нормативних актів чи окремих їх положень, що втратили чинність, як чинних; незнання нового законодавства; недостатнє орієнтування у тенденціях сучасної юридичної практики тощо;

– *недоліки техніко-юридичного характеру* – неповне чи неточне наведення у магістерській роботі назв та окремих положень нормативних актів, неточний їх переклад, невірне посилання на джерела їх опублікування тощо;

– *недоліки редакційного характеру* – невірні чи неточні посилання на літературні джерела, орфографічні та пунктуаційні помилки.

Крім зазначених, можуть мати місце й інші недоліки – порушення загальних вимог щодо магістерської роботи (перевищення або зменшення обсягу, відсутність обов'язкових складових змісту, недоліки в зовнішньому оформленні магістерської роботи тощо), невиправдані запозичення з літератури.

Результатом проведеного рецензентом аналізу магістерської роботи має стати написання письмової рецензії. Форма написання рецензії довільна, однак ряд моментів є обов'язковими. До них належать:

– позиція рецензента щодо актуальності обраної студентом теми;

– оцінка рецензентом визначених студентом предмета, меж, мети та завдань дослідження, запропонованого ним плану (змісту) магістерської роботи;

– оцінка конкретної особистої участі автора в одержанні результатів, викладених у магістерській роботі;

– оцінка ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у роботі;

– оцінка структури роботи, мови, стилю, грамотності викладу наукового матеріалу;

– висновок рецензента щодо наявності в магістерській роботі позитивних моментів; узагальнений виклад таких переваг;

– висновок рецензента щодо наявності в магістерській роботі недоліків, виклад недоліків у систематизованому вигляді з відповідними конкретними прикладами;

– визначення впливу позитивних аспектів та недоліків на оцінку магістерської роботи;

– остаточний висновок щодо ступеня відповідності магістерської роботи тим вимогам, які ставляться до такого виду робіт в університеті – «повністю відповідає», «в основному відповідає», «не відповідає»;

– пропозиція щодо можливої конкретної оцінки магістерської роботи з урахуванням її захисту у державній екзаменаційній комісії – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Рецензія може бути написана рецензентом власноручно чи надрукована з обов'язковим зазначенням дати її написання та особистим підписом

рецензента.

За наявності позитивного відгуку наукового керівника і позитивної рецензії магістерські роботи допускаються до попереднього захисту на засіданні кафедри. Попередній захист проводиться не пізніше як за два тижні до дня захисту кваліфікаційних робіт на засіданні державної екзаменаційної комісії.

До попереднього захисту не допускаються:

- роботи, які не прийняті кафедрою;
- роботи, які не мають позитивного відгуку та/або позитивної рецензії;
- роботи, недопущені рішенням кафедри.

Попередній захист магістерських робіт є обов'язковим і здійснюється за такою процедурою:

1. Студент виступає з доповіддю, в якій надає загальну характеристику своєї роботи і презентує її основні результати.
2. Керівник надає стисло характеристику кваліфікаційної роботи та її автора.
3. Здобувач відповідає на запитання викладачів кафедри.

Рішення про допуск до захисту магістерських робіт приймається більшістю голосів членів кафедри.

У разі негативної оцінки на попередньому захисті студентові надається не більш як один тиждень для усунення виявлених недоліків, після чого проводиться повторний попередній захист магістерської роботи на кафедрі.

Допущені до захисту магістерські роботи разом із відгуками наукових керівників та рецензіями, а також списки допущених до захисту магістерських робіт із зазначенням теми, наукового керівника і рецензента, передаються до державної екзаменаційної комісії за підписом завідувача кафедри.

Студенту надається можливість ознайомитись з рецензією. Слід пам'ятати, що **магістерська робота без відгуку та рецензії до захисту не приймається.**

До магістерської роботи можуть додаватися інші матеріали, які характеризують наукову і практичну цінність виконаної магістерської роботи – друковані статті за темою магістерської роботи, документи, які вказують на практичне застосування її положень.

Захист магістерської роботи проводиться за участю більшості від загального складу державної екзаменаційної комісії. Атестація здійснюється відкрито і гласно. Бажаною є присутність на захисті керівників кваліфікаційних робіт. Здобувачі вищої освіти та інші особи, присутні на захисті кваліфікаційної роботи, можуть вільно здійснювати аудіо- та/або відеофіксацію процесу атестації.

На захисті здобувачу надається слово для викладу основних висновків, зроблених ним у ході магістерського дослідження, і відповідей на питання членів державної екзаменаційної комісії та інших осіб, які присутні на захисті. Свій виступ здобувач може супроводжувати презентаційним матеріалом (9-12 слайдів, виконаних у редакторі). Для публічного виступу студенту надається 10-15 хвилин. Членам державної екзаменаційної комісії надається роздатковий

матеріал, який надає загальну характеристику проведеного дослідження (наприклад, титульна сторінка, зміст, вступ і висновки кваліфікаційної роботи).

Виступ студента на відкритому засіданні державної екзаменаційної комісії із захисту магістерської роботи має містити в собі:

- чітке формулювання проблеми;
- обґрунтування її актуальності;
- визначення мети та задач наукового дослідження;
- відомості про структуру роботи;
- викладення автором основних результатів та висновків, сформульованих у результаті дослідження.

Після виступу студента стисло оголошується зміст відгуку керівника і рецензії на кваліфікаційну роботу, а також заслуховується відповідь студента на зауваження, висловлені в рецензії. Члени державної екзаменаційної комісії та інші присутні на захисті мають право ставити запитання студенту; студент повинен надати на них обґрунтовану, але лаконічну відповідь.

Магістерська робота оцінюється державною екзаменаційною комісією з урахуванням її змісту і презентації студентом своєї роботи, а також з урахуванням висновків наукового керівника і рецензента.

Рішення державної екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при захисті магістерської роботи, приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. При однаковій кількості голосів, голос голови є вирішальним.

Результати захисту магістерської роботи визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно». Критеріями оцінки є актуальність теми, теоретичний рівень, уміння вести публічну дискусію, аргументовано захищати свою позицію та висновки.

Оцінка «відмінно»:

- студент показав глибокі вичерпні знання всього навчального матеріалу, розуміння сутності і взаємозв'язку явищ, процесів і подій, уміння використовувати системні наукові відомості, які отримані під час навчальної та практичної підготовки при обґрунтуванні змісту відповідей на головні і додаткові запитання; глибоке розуміння сутності та особливостей міжнародного публічного права, процесів формування і розвитку міжнародно-правових відносин у конкретних галузях міжнародного права; розуміння значимості відповідних правових актів, уміння вирішувати практичні завдання, одержувати оптимальні результати у відповідності до теоретичних положень;
- наявність не менш як двох опублікованих тез доповідей;
- у відгуку керівника на роботу дана оцінка «відмінно», а в рецензії – не менш як «добре»;
- студент регулярно надавав керівникові для перевірки окремі її розділи, систематично відвідував його консультації;
- зміст і оформлення кваліфікаційної роботи відповідають встановленим вимогам;
- студент виконав роботу на основі самостійно отриманих даних;

– студент дав правильні змістовні відповіді на всі питання, поставлені членами державної екзаменаційної комісії.

Оцінка «добре»:

– студент показав тверді і достатньо повні знання всього програмного матеріалу, який застосовувався у кваліфікаційній роботі, правильне розуміння сутності і взаємозв'язку явищ (процесів), що розглядаються; уміння самостійно з використанням сучасних методик аналізувати і застосовувати основні положення теорії для вирішення практичних завдань;

– наявність хоча б одних опублікованих тез доповідей;

– кваліфікаційна робота містить незначні помилки граматичного і синтаксичного характеру;

– студент дав послідовні, правильні конкретні відповіді на поставлені запитання при вільному усуненні зауважень про недостатньо повне і незначне висвітлення окремих положень при постановці додаткових запитань, при цьому допустив не більше двох неповних відповідей;

– у відгуку керівника на роботу і в рецензії дана оцінка не менш як «добре»;

Оцінка «задовільно»:

– студент показав тверді знання і розуміння матеріалу, який застосовувався у кваліфікаційній роботі; правильні і конкретні, без грубих помилок відповіді на поставлені запитання для усунення неточностей та несуттєвих помилок у висвітленні окремих положень при додаткових запитаннях; уміння застосовувати теоретичні знання до вирішення основних практичних завдань; обмежено використовував аналітичний апарат при доведеннях;

– у відгуку керівника на роботу і в рецензії дана оцінка не менш як «задовільно»;

– кваліфікаційна робота містить неточності та деякі помилки;

– студент дав правильні змістовні відповіді на всі питання, поставлені членами державної екзаменаційної комісії, при цьому допустив не більше п'яти неповних відповідей.

Оцінка «незадовільно» :

– студент допускався грубих помилок у відповідях, показав недостатнє розуміння сутності питань, що висвітлюються, невміння застосовувати знання при вирішенні практичних завдань;

– у відгуку керівника і рецензії на роботу дана оцінка «задовільно»;

– кваліфікаційна робота містить велику кількість помилок;

– студент регулярно порушував терміни календарного плану виконання роботи і не виконував завдання наукового керівника без поважних причин.

Така кваліфікаційна робота має бути допрацьована і повторно винесена на захист. У цьому випадку студент може бути допущений до повторного виконання роботи і захисту її через рік.

Результати захисту магістерських робіт оголошуються у цей же день після оформлення протоколів засідання державної комісії. Рішення державної атестаційної комісії є остаточними і оскарженню не підлягають.

5. ДОДАТКИ

Додаток 1

Зразок оформлення заяви студента про вибір теми кваліфікаційної роботи

Завідувачу кафедри

юридичного факультету
ХНУ імені В.Н. Каразіна
кандидату юридичних наук, доценту
І. М. Сидоренку

студента групи ЮМП-51
В.О. Петрова

ЗАЯВА

Прошу розглянути на засіданні кафедри _____
_____юридичного факультету ХНУ імені В.Н. Каразіна
питання про схвалення обраної мною теми кваліфікаційної магістерської
роботи
«_____»
за спеціальністю 081 Право / 293 Міжнародне право. Моїм керівником за
кваліфікаційною роботою прошу призначити професора кафедри
_____юридичного факультету
ХНУ імені В.Н. Каразіна, доктора юридичних наук, професора П.О. Сергієнка.

Студент _____ **В. О. Петров**
Дата _____

«ПОГОДЖЕНО»
Професор кафедри

доктор юридичних наук, професор _____ **П. О. Вовк**

Дата _____

Зразок оформлення завдання на магістерську роботу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Юридичний факультет

Кафедра _____

Рівень вищої освіти магістр міжнародного права

Спеціальність 293 «Міжнародне право»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Т.Л. Сироїд
підпис

«____» _____ 20__ року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Тема роботи _____

Керівник роботи _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по університету від «____» _____ 20__ року №____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Перелік питань, які потрібно розробити)

4. План роботи

№ з/п	Етапи виконання роботи	Термін виконання	
		За планом	Фактично
1.	Вибір теми і призначення наукового керівника роботи		
2.	Затвердження теми роботи		
3	Складання плану кваліфікаційної роботи		
4.	Отримання завдання на проведення наукового дослідження та підготовка календарного плану виконання роботи, затвердження його керівником		
5.	Збір та узагальнення зібраного матеріалу за темою роботи		
6	Написання тез доповіді на наукову конференцію та їх оприлюднення		
7.	Підготовка першого (чорнового) варіанту роботи і подання його на прочитання науковим керівником: а) першого розділу; б) другого розділу; в) вступу і висновків.		
8.	Доопрацювання тексту роботи з врахуванням зауважень наукового керівника, збагачення роботи додатковими дослідженнями, що проводились під час практики, і подання її на друге читання		
9.	Надання кваліфікаційної роботи для здійснення перевірки на академічну доброчесність		
10	Подання роботи для реєстрації на кафедрі, рецензування та написання відгуку науковим керівником		
11	Попередній захист матеріалів кваліфікаційної роботи на засіданні випускової кафедри		
12	Підготовка до захисту роботи на засіданні Державної екзаменаційної комісії		
13	Захист виконаної роботи		

5. Дата видачі завдання _____

Студент

підпис

ініціали, прізвище

Керівник роботи

підпис

ініціали, прізвище

*Зразок оформлення кваліфікаційної роботи магістра
Титульна сторінка*

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА**

Кафедра _____

**ПАРЛАМЕНТСЬКА (КОНСУЛЬТАТИВНА) АСАМБЛЕЯ
РАДИ ЄВРОПИ**

**Кваліфікаційна робота
магістра міжнародного права**

Виконав: студент 5 курсу, групи МЮП-51
Спеціальності «Міжнародне право»
Зубов Олег Петрович

Керівник: Олійник О.С., професор кафедри
_____,
д.ю.н., професор

Рецензент: Мірник М. І., завідувач кафедри
_____,
к.ю.н, доцент

Харків - 2022

*Зразок оформлення плану кваліфікаційної роботи***ЗМІСТ**

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ОРГАНИ МІЖПАРЛАМЕНТСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ.....	13
1.1. Ідея парламентаризму в історії європейської юридичної думки.....	13
1.2. Становлення та розвиток міжнародного парламентського співробітництва.....	33
1.3. Місце та роль Парламентської (Консультативної) Асамблеї в системі органів Ради Європи.....	43
Висновки до Розділу 1.....	60
РОЗДІЛ 2. ПРАВОВА ПРИРОДА ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ (КОНСУЛЬТАТИВНОЇ) АСАМБЛЕЇ РАДИ ЄВРОПИ.....	63
2.1. Процедура формування і порядок роботи Парламентської (Консультативної) Асамблеї Ради Європи.....	63
2.2. Компетенція Парламентської (Консультативної) Асамблеї Ради Європи.....	81
2.3. Види та юридична сила рішень Парламентської (Консультативної) Асамблеї Ради Європи.....	97
Висновки до Розділу 2.....	119
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ (КОНСУЛЬТАТИВНОЇ) АСАМБЛЕЇ РАДИ ЄВРОПИ.....	121
3.1. Реформування Парламентської (Консультативної) Асамблеї Ради Європи в контексті загальної модернізації Ради Європи.....	121
3.2. Міжнародно–правове співробітництво України з Парламентською (Консультативною) Асамблеєю Ради Європи.....	135
Висновки до Розділу 3.....	171
ВИСНОВКИ.....	173
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	177

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Необхідність дослідження проблеми зумовлена...

При написанні магістерської роботи використовувались праці вітчизняних і зарубіжних авторів, зокрема: Д. В. Аббакумова, Т. А. Анцупова, М. О. Баймуратова, М. В. Буроменського, В. Г. Буткевича, М. А. Дамірлі, Л. Г. Заблоцької, О. В. Зайчук, Ахмад Ісмаїла, Н. В. Калашникова, Дж. Клабберса, Ю. М. Колосова, А. О. Кориневича, Т.Л. Сироїд та ін.

Об’єктом дослідження є міжнародно-правові відносини, що виникають....

Предмет дослідження є міжнародно-правові норми, практика щодо.....

Метою роботи є визначення поняття, юридичної природи, становлення та розвитку правового регулювання міжнародних відносин у сфері....

Відповідно до визначеної мети у магістерській роботі поставлено наступні **завдання**:

- визначити.....;
- з’ясувати...;
- розкрити.....;
- охарактеризувати... .

У роботі використано такі **методи наукового дослідження**: ...

Апробація результатів роботи ...

Публікації. Результати магістерської роботи викладені у ...

Структура магістерської роботи зумовлена метою та завданнями дослідження і складається зі вступу, 3 розділів, що включають 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи — __ сторінок машинописного тексту, з них список використаних джерел складає __ сторінок.

Зразок оформлення списку використаних джерел

ОФОРМЛЕННЯ
списку використаних джерел за ДСТУ 8302:2015
та відповідно до наказу МОН № 40 від 12.01.2017 р.

КНИГИ**Однотомні видання***Один автор*

Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.

Краснова М. В. Договори в екологічному праві України: навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Алерта, 2012. 216 с.

Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України: монографія / відп. ред. В. М. Геєць. Київ: УБС НБУ, 2008. 369 с.

Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків: Право, 2011. 656 с.

Беккариа Ч. О преступлениях и наказаниях / вступ. ст. Н. И. Панова; пер с итал. М. М. Исаев. Киев: Ин Юре, 2014. 240 с.

Кузніченко С. О. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану»: наук.-практ. комент. / Одес. держ. ун-т внутр. справ. Харків: Право, 2015. 164 с.

Тертишник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: із змінами та допов. на 12 берез. 2016 р. 12-те вид., допов. і перероб. Київ: Правова єдність, 2016. 810 с.

Johnson L. K. Bombs, bugs, drugs and thugs: intelligence and America's quest for security. New York; London: New York University Press, 2000. 326 p.

Два автори

Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України: монографія. Харків: Еспада, 2004. 192 с.

Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах: практ. посіб. Харків: Право, 2011. 136 с.

Петришина М. О., Петришин О. А. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування: наук. доп. Харків: Право, 2016. 44 с.

Три автори

Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. 312 с.

Сичевський В. В., Харитонов Є. І., Олєйніков Д. О. Науково-практичний коментар до розділу І Особливої частини Кримінального кодексу України (Злочини проти основ національної безпеки України). Харків: Право, 2016. 232 с.

Чотири і більше авторів

Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження: монографія.

Харків: Юрайт, 2013. 288 с.

Постклассическая онтология права: монография / С. И. Максимов и др.; С.-Петербург. гос. ун-т; под. общ. ред. И. Л. Честнова. Санкт-Петербург: Алетейя, 2016. 688 с.

Hubbard R. G., Koehn M. F., Omstein S. I. et. al. The mutual fund industry: Competition and investor welfare. New York, NY: Columbia University Press, 2010. 256 p.

Без автора

Галузева економічна політика держави: проблеми правового забезпечення: колект. монографія / за наук. ред. Д. В. Задихайла. Харків: Юрайт, 2013. 520 с. (Серія «Наукові праці кафедри господарського права Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Т. 1).

Правове виховання в сучасній Україні: монографія / за заг. ред.: В. Я. Тацій, А. П. Гетьман, О. Г. Данильян. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2013. 440 с.

Конституція України: наук.-практ. комент. / редкол.: В. Я. Тацій (голова) та ін. 2-е вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2012. 1128 с.

Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / за ред. М. І. Хавронюка. Київ: Дакор, 2016. 496 с.

Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (30 верес. 2016 р.). Київ: Нац. акад. прокуратури України. 2016. 432 с.

Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-е вид., перероб. і допов. Київ: Генеза, 2004. 736 с.

Багатотомні видання

Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків: Право, 2009. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / за заг. ред. Ю. П. Битяка. 576 с.

Кримінальне право України. Загальна частина: підручник: у 2 т. / за ред.: В. В. Сташис, В. Я. Тацій. 4-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2010. Т. 1. 456 с.

Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: у 4 т. / за ред. О. В. Стовби. Харків: Апостиль, 2015. Т. 2. 329 с.

Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України / редкол.: В. Д. Гончаренко (голова) [та ін.]. 848 с.

Енциклопедія історії України: у 10 т. / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с.

ІНШІ ВИДАННЯ

Дисертації

Головкін Б. М. Теоретичні та прикладні проблеми детермінації і запобігання корисливій насильницькій злочинності в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2011. 406 с.

Костенко В. О. Економіко-правове забезпечення використання та охорони

земель: дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2015. 183 с.

Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation. Albany, NY, 1998.

Автореферати дисертацій

Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2010. 36 с.

Наконечний А. Б. Примусове відчуження земельних ділянок за законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2016. 24 с.

Архівні документи

Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.

Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.

Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України. Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64, 64 зв., 71.

ЧАСТИНА ВИДАННЯ

Розділ книги

Борисова В. И. Право частной собственности в системе социально-экономических прав и свобод граждан и пути его реализации. Харьковская цивилистическая школа: право собственности: монография / под ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. Харьков: Право, 2012. Разд. 3, гл. 1. С. 87–99.

Даньшин І. М. Злочини проти громадського порядку та моральності. Кримінологія. Загальна та Особлива частини: підручник / за ред. В. В. Голіни. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2009. Розд. 15. С. 138–145.

Хряпінський П. Кримінально-правові засоби заохочення у публічному праві України. Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані: монографія / за ред.: О. В. Козаченко, Є. Л. Стрельцов. Миколаїв: Іліон, 2016. С. 87–109.

Тези, доповідь з матеріалів конференції, круглих столів

Данильян О. Г., Дьобань О. П. Досвід удосконалення органів державної влади в європейських країнах та можливості його використання в Україні. Проблеми розбудови державності та народовладдя в Україні: матеріали ХХІІ Харків. політолог. Читань (м. Харків, 21 трав. 2009 р.). Харків. 2009. С. 47–49.

Боднар Т. В. Договір про закупівлю: особливості укладання і забезпечення. Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2017 р.). Харків: Право, 2017. С. 7–9.

Стаття з довідкового видання

Баулін Ю. В. Обставини, що виключають злочинність діяння. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. Ю. С. Шемшученко. Київ: Юрид. думка, 2007. С. 550.

Bergmann P. G. Relativity. The New Encyclopedia Britannica. Chicago, IL:

Encyclopedia Britannica, 1993. Vol. 26. P. 501–508.

Стаття з продовжуваного видання

Гетьман А. П., Лозо В. І. Державно-правові проблеми подолання екологічної кризи в епоху глобалізації. *Проблеми законності*. Харків. 2013. Вип. 123. С. 65–77.

Данильян О. Г., Петришин О. В. Проблема взаємовпливу правового виховання державотворчого процесу: українські реалії. *Вісник Національної академії правових наук України*. Харків, 2010. № 2. С. 28–39.

Семенюк О. Г. Заходи безпеки в системі охорони державної таємниці. *Держава і право. Юридичні науки*. Київ, 2016. Вип. 72. С. 152–166.

Стаття з періодичного видання (журнал, газета)

Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики. *Право України*. 2009. № 10. С. 57–60.

Кулак Н. В. Актуальні питання правового статусу добровольчих формувань в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 4. С. 84–88.

Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Пономаренко Ю. А. Виклики сучасності і кримінальне право. *Голос України*. 2016. 29 січ. (№ 16). С. 6–7.

Benjamin A. C. The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. *Journal of Higher Education*. 1960. Vol. 31, No. 9. P. 471-480.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Оболенцев В. Ф. Базові засади системного аналізу злочинності та віктимізації в Україні: монографія. Харків; м. Костянтинівка, Сектор «С» АТО: Юрайт, 2016. 116 с. URL: http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/12015/1/Obolencev_2016_mon.pdf. (дата звернення: 15.02.2017).

Гетьман Є. А. Підзаконні нормативно-правові акти органів виконавчої влади України та іноземних держав: порівняльна характеристика. *Теорія і практика правознавства*: електрон. наук. фахове вид. 2016. Вип. 1 (9). URL: <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/66302> (дата звернення: 17.06.2016).

Карнаух Б. П. Тлумачення договору: короткий нарис із наднаціональної і транснаціональної точок зору. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 135. С. 39–51. doi: <http://dx.doi.org/10.21564/2414-990x.135.83852>.

Аналіз стану здійснення судочинства в 2015 році (за даними судової статистики). URL: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/D7F9F72E78DA88ECC2257F730036F282](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/D7F9F72E78DA88ECC2257F730036F282) (дата звернення: 17.03.2017).

Trammell A. Magic: The gathering in material and virtual space: An ethnographic approach toward understanding players who dislike online play. *Meaningful Play 2010: October 21-23, 2010, East Lansing, MI*. URL: http://meaningfulplay.msu.edu/proceedings2010/mp2010_paper_42.pdf (Last accessed: 17.03.2017).

ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.

Правова основа діяльності органів державної влади: зб. нормат. актів / упоряд. П. М. Любченко. Харків: ФІНН, 2010. 303 с.

Конституційний Суд України: рішення, висновки / відп. ред. А. С. Головін; уклад.: К. О. Пігнаста, О. І. Кравченко. Київ: Логос, 2011. Кн. 10. 431 с.

Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.

Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.1998 р. № 1099. *Офіційний вісник України*. 1998. № 28. Ст. 1062.

Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII. *Голос України*. 2015. 10 черв. (№ 101). С. 4.

Національна доктрина розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347. *Освіта*. 2002. 24 квіт. (№ 14). С. 2–4.

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказом М-ва юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у ред. наказу від 26.12.2012 р. № 1950/5). *Офіційний вісник України*. 2013. № 3. Ст. 91.

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення: 12.03.2017. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page> (дата звернення: 17.03.2017).

Податковий кодекс України: проект Закону України. URL: http://minfin.gov./control/uk/publish/category/main?cat_id=71375.

Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: від 15.09.2016 р. № 5132. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60035 (дата звернення: 17.03.2017).

Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 р. № 1678-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1678-18> (дата звернення: 17.03.2017).

Ухвала апеляційного суду Полтавської області від 27 серпня 2014 р., судова справа № 551/818/14-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41131992#> (дата звернення: 17.03.2017).

Зразок відгуку наукового керівника на кваліфікаційну роботу магістра

ВІДГУК

наукового керівника

на кваліфікаційну роботу магістра зі спеціальності 293 Міжнародне право
студента групи ЮМП-52 юридичного факультету
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

(прізвище, ім'я, по-батькові)

на тему _____

Актуальність теми: _____

Загальна характеристика роботи: _____

Рівень підготовки студента: _____

Ставлення студента до виконання та загальна оцінка роботи: _____

Науковий керівник _____

(підпис)

«_____» _____ 20__ р.

(прізвище, ім'я, по батькові)

Зразок зовнішньої рецензії на кваліфікаційну роботу магістра

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу магістра зі спеціальності 293 Міжнародне право
студента 5 курсу групи ЮМП 52 юридичного факультету
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема кваліфікаційної роботи магістра _____

Коротка характеристика кваліфікаційної роботи магістра за розділами.

Позитивні сторони і недоліки кваліфікаційної роботи магістра.

Методи, застосовані при вивченні і обробці матеріалів.

Зауваження та пропозиції.

Якість оформлення кваліфікаційної роботи магістра та її відповідність указаним вимогам.

Загальний висновок про рівень підготовки студента до виконання кваліфікаційної роботи.

Попередня оцінка кваліфікаційної роботи магістра: «незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно».

Місце роботи і посада,
науковий ступінь та вчене звання
рецензента

МП

(підпис, П.І.Б. рецензента)

«____» _____ 20__ р.

ЗМІСТ

1.	Загальні положення.....	3
2.	Основні етапи виконання кваліфікаційної роботи.....	4
2.1.	Вибір теми та складання плану кваліфікаційної роботи.....	4
2.2.	Підготовка до виконання кваліфікаційної роботи.....	6
2.3.	Безпосереднє виконання кваліфікаційної роботи та основні вимоги до її змісту.....	8
2.4.	Вимоги щодо форми кваліфікаційної роботи.....	14
2.5.	Допуск до захисту кваліфікаційної роботи.....	16
3.	Наукове керівництво кваліфікаційної роботою магістра.....	17
4.	Підготовка до захисту та публічний захист кваліфікаційної роботи.....	20
5.	Додатки.....	25